

Miljö- och energidepartementet
c/o Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Yttrande över Remiss av Meddelande från kommissionen

En ren jord åt alla - En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi

Er beteckning M2019/00116/KI

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen Östergötland välkomnar meddelandet från kommissionen om en strategisk långsiktig vision för hur EU ska nå nettonollutsläpp till år 2050 och vara ledande i det globala klimatarbetet. En långsiktig strategi och en hög ambitionsnivå är viktigt för EU:s bidrag i uppfyllelsen av Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen till maximalt 1,5 grader.

FN:s klimatpanel (IPCC) slår fast att ambitionsnivån hos de samlade nationella klimatplanerna riskerar att leda till en global uppvärmning om 3 grader till århundrades slut. Om det ska vara möjligt att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader, räcker det enligt IPCC inte med att skärpa de långsiktiga målen. Utsläppen måste radikalt minska innan år 2030. Som en följd av EU:s ambitiösa mål om att nå nettonollutsläpp till år 2050 och det skärpta klimatmålet i Paris, bör EU därför redan nu ta vara på möjligheten och även skärpa målnivåerna för år 2030.

Länsstyrelsen instämmer i Miljömålbereidningens konstaterande att en skärpt klimatpolitik inom EU också är avgörande för att Sverige ska vara ledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalet och att nå de nationella etappmålen på väg mot nettonollutsläpp år 2045. Det ger även ett viktigt stöd till länsstyrelsernas arbete att med ett långsiktigt perspektiv främja, samordna och leda det regionala arbetet inom samtliga relevanta sakområden avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen delar analysens slutsatser om att ett utvecklat åtgärdsarbete behövs inom alla sektorer och i inriktningen mot att nå nollutsläpp av växthusgaser i EU senast år 2050. Det är positivt att visionen visar på synergier mellan näringslivsutveckling, hälsa och andra globala mål inom Agenda 2030.

En klimatpolitik inom EU som är i linje med 1,5-gradersmålet skapar förutsättningar för Östergötland att fortsatt driva på utvecklingen inom områden där man redan idag har en ledande roll, exempelvis forskning och utveckling av biogas. För närvarande pågår arbetet med

en ny regional energi- och klimatstrategi i Östergötland som understöds av en ambitiös klimatpolitik i EU.

Länsstyrelsen välkomnar att kommissionen lyfter behovet av beteendeförändringar och ändrade konsumtionsvanor då behov och insatser inom dessa områden identifierats för att klara de nationella och globala klimatmålen. Länsstyrelsen vill här lyfta vikten av att ta vara på den väl fungerande teknik som finns redan idag, till exempel biodrivmedel inom transportsektorn.

Synpunkter på förslaget

Scenariobedömning och målnivåer

Av de förslag som modellerats fram är scenarierna 1.5TECH (7) och 1.5LIFE (8) de scenarier med högst ambitionsnivå som kan nå nollutsläpp till år 2050. 1.5LIFE, bedöms ha mest synergier med andra Agenda 2030-mål och inkluderar även livsstilsförändringar och ändrade konsumtionsval. Det innebär att Europa inte blir lika beroende av tekniker som i dagsläget inte finns på plats i stor skala som exempelvis koldioxidavskiljning och lagring (CCS), vätgas eller e-bränslen. Samtidigt behövs satsningar på CCS och särskilt bio-CCS, i likhet med 1.5TECH för att möjliggöra negativa utsläpp, särskilt efter år 2050.

De ackumulerade utsläppen avgör påverkan på klimatet, det är därför viktigt att utöver slutmålet se över utsläppsbanan fram till år 2050. Det är tveksamt om utsläppsbanan till år 2050 stödjer genomförandet av de svenska etappmålen i tillräckligt hög grad. Även i de mest ambitiösa scenarierna indikerar utsläppsbanorna betydligt lägre utsläppsminskning till år 2030 och 2040 jämfört med de svenska etappmålen. Exempelvis indikeras en utsläppsminskning för vägtransporter på omkring 25 procent mellan år 2005 och 2030, en sektor där fossilberoendet är som störst och där Sverige har betydligt mer ambitiösa mål. Flera länder i Europa har exempelvis en väl utbyggd tankinfrastruktur för naturgas som redan idag kan ersättas med förnybart alternativ.

Om de modellerade scenarierna verkligen räcker för att nå 1,5-gradersmålet beror förutom på utsläppen även på utsläppsbanan fram till år 2050, tolkningen av hur mycket EU respektive andra länder behöver och kommer att göra utifrån "...the principle of common but differentiated responsibilities...", samt hur mycket negativa utsläpp som uppnås efter år 2050.

Olika förutsättningar, olika lösningar

Det behöver finnas en flexibilitet i EU:s strategiska vision för att länderna ska kunna uppnå målen utifrån sina förutsättningar. Sveriges förutsättningar skiljer sig på flera viktiga punkter relativt de flesta andra EU-länder. Exempelvis har Sverige hög andel vattenkraft, en relativt sett god tillgång på biomassa, stor säsongsbunden variation i energianvändning och väl utbyggd fjärrvärme. Det innebär att lösningarna för Sverige ser något annorlunda ut än vad som beskrivs i EU-visionen. Exempelvis behövs sannolikt mer bioenergi för uppvärmning (då det är dyrt att lagra elenergi från sommar till vinter) och den väl utbyggda fjärrvärmens med kraftvärme kan vara mer kostnadseffektivt än till exempel vätgaslager för att hantera skillnader i utbud och efterfrågan av el.

Ytterligare exempel är att Sverige enligt den svenska energiöverenskommelsen inte kommer att ha någon kärnkraftsreaktor i drift år 2050 trots att kärnkraft enligt EU kommer att stå för

15 procent av elproduktionen och ”vara en del i ryggraden i ett koldioxidfritt europeiskt energisystem”.

Det gäller även att ta vara på och sprida den erfarenhet, kunskap och kompetens som redan finns, exempelvis inom biodrivmedel där Sverige och Östergötland är föregångare inom avfallsbaserad biogasproduktion, driver forskningscenter för biogas och producerar etanol med hög klimatprestanda.

En attraktiv omställning

Länsstyrelsen instämmer i visionens skrivningar om vikten av bred förståelse och acceptans för den omställning som behövs. Det krävs även ett aktivt arbete för att göra omställningen så attraktiv för så många som möjligt och för att lindra effekterna för de medborgargrupper och regioner som riskerar att drabbas negativt. Satsningar på förnybar energi och ökad förädling av bioråvaror är exempel på insatser som har potential att motverka ökade sociala och regionala skillnader. Här fyller även Länsstyrelsen en viktig roll i arbetet med att exempelvis samordna insatser för att kommuner, företag och andra aktörer ska kunna förbereda sig och ställa om sin verksamhet.

För att flera av de åtgärder som visionen pekar på ska bli verklighet kommer det att behövas styrmedel på olika nivåer. Det är därför viktigt att kommissionen tar hänsyn till länders olika förutsättningar inom de olika sektorerna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Kristina Zetterström med energi- och klimatstrateg Helena Engström som föredragande.

I ärendet har även funktionschef Niclas Bäckman deltagit.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därmed underskrifter.

Kristina Zetterström

Länsråd

Helena Engström

Klimatstrateg